

Dokument nr. 8:107

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om å utvide rammene for gaveforsterkningsordningen

Til Stortinget

BAKGRUNN

Gaveforsterkningsordningen går ut på at staten skal gi et tilskudd på 25 av privat gave gitt til langsiktig grunnleggende forskning. Ordningen ble i tillegg gitt tilbakevirkende kraft slik at alle gaver gitt etter 1. august 2004 kunne bli omfattet av. Ordningen gjelder for bidrag fra bedrifter, privatpersoner eller stiftelser til Norges forskningsråd, Det Norske Videnskaps-Akademi, universitetene eller til høyskoler med rett til å tildele doktorgrad. Bidraget skal være i størrelsesorden mellom fem og 50 mill. kroner.

Gaveforsterkningsordningen ble opprettet med bakgrunn i at privat donasjon til forskningsformål har et mindre omfang i Norge enn i land det er naturlig å sammenligne seg med. I Norge har det ikke vært like lange tradisjoner for å finansiere forskning gjennom gaver som det har vært i for eksempel Sverige og USA. For å styrke privat finansiering av forskning ble altså gaveforsterkningsordningen opprettet.

Det er tverrpolitisk enighet om at forskningsandelen av bruttonasjonalproduktet (BNP) skal opp til tre prosent innen 2010, og for å få til dette er det viktig at det offentlige bidrar med ordninger som stimulerer til at privatpersoner og private organisasjoner bidrar med flere midler til forskning. Det var i Stortinget full tilslutning om ordningen.

Bevilgningen til gaveforsterkningsordningen skjer over kap. 286 post 50 på statsbudsjettet, men det er Norges forskningsråd som forvalter bruken av

midlene til gaveforsterkningsordningen og som har ansvar for å føre regnskap over utbetalingene. Ordningen fungerer slik at giver og mottaker avtaler hva gaven skal brukes til og hvordan midlene skal forvaltes. Når gaven er registrert innbetalt hos mottaker, sender mottaker en anmodning til Norges forskningsråd om utbetaling av gaveforsterkningen. Denne anmodningen skal inneholde hva gaven skal brukes til, størrelsen på gaven og hvordan gaven oppfyller kriteriene for utløsning av gaveforsterkningen. Så sender Norges forskningsråd tilskuddsbrev til mottakeren.

Norges forskningsråd forvalter altså ordningen, men det er den enkelte gavemottaker som har ansvaret for at midlene brukes til forskning av tilstrekkelig vitenskapelig kvalitet. Giveren har stor innflytelse over hvordan midlene blir brukt, men resultatet fra forskningen kan ikke rettighetsklausuleres fra givers side, og gaven kan heller ikke brukes til å bestille forskning for direkte anvendelse i egen virksomhet. Dette betyr at hvis en bedrift står som giver, kan ikke bedriften stille som betingelse at det skal forskes på noe som er direkte anvendelig i bedriftens virksomhet. Giver kan heller ikke påberope seg skatteFUNN for midlene, dvs. ordningen som gir bedriftene skattefradrag for forskning og utviklingstiltak.

Gaveforsterkningsordningen har vært en stor suksess hittil. Blant annet mottok Universitetet i Tromsø i 2006 12 mill. kroner fra SpareBank-1 Nord-Norge. Gavene ble gitt uten føringer på hvordan de skulle brukes, og i "Utropia" 17. januar 2007 uttaler rektor ved Universitetet i Tromsø, Jarle Aarbakke, at gaveforsterkningsordningen var en viktig faktor som bidro til at SpareBank1 besluttet å overføre 12 mill. kroner til Universitetet i Tromsø.

At gaveforsterkningsordningen har ført til stor givervilje til forskning er det ingen tvil om, for resultatene fra 2006 viste at det måtte bevilges tre ganger så

mye midler til ordningen som det som først ble budsjettert. Mens det opprinnelig var satt av 50 mill. kroner til ordningen, krevde stor givervilje hos privatpersoner og private organisasjoner ytterligere 100 mill. kroner for at staten skulle oppfylle sine forpliktelser. Disse 100 mill. kronene dekket Regjeringen gjennom å omdisponere midler fra langsiktig grunnleggende forskning i Norges forskningsråd. Forslagsstillerne påpekte i forbindelse med revideringen av budsjettet i 2006 at gaveforsterkningsordningen bør finansieres med friske midler, slik at ordningen ikke blir en omdisponering av forskningsinnsatsen, men en reell forsterkning av forskningsinnsatsen slik den var ment å føre til. I statsbudsjettet for 2007 ligger det nå inne en økning på 30 mill. øremerkede kroner til ordningen.

Forslagsstillerne er av den oppfatning at ordninger der privat donasjon til forskning utløser offentlige midler, er riktig vei å gå for å øke forskningsandelen opp til tre prosent av BNP innen 2010. Imidlertid mener forslagsstillerne at ordningen bør utvides for å sikre at også beløp i lavere størrelsesorden kan bli omfattet av gaveforsterkningsordningen. Dette for å sikre at også mindre bedrifter, organisasjoner og flere privatpersoner kan bevilge midler til forskning, noe som i sin tur kan gjøre at interessen for forskning blir større, og at flere erkjenner hvor viktig det er at pri-

vate og det offentlige sammen sørger for å få forskningsinnsatsen opp til tre prosent av BNP. For å nå dette målet trengs innsats fra både små og store bedrifter og organisasjoner, og det krever et spleiselag mellom offentlige og private aktører. Derfor gir gaveforsterkningsordningen viktige signaler til sivilsamfunnet om at offentlige myndigheter verdsetter private bidrag for å nå forskningsmålet som er blitt satt av offentlige myndigheter. Forslagsstillerne mener at grensen på 5 mill. kroner er for høy til å utløse det potensialet som finnes i Norge til å gi ytterligere midler til forskning. På bakgrunn av dette mener forslagsstillerne at den nedre grensen bør justeres ned til 500 000 kroner.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for at gaveforsterkningsordningen utvides slik at den nedre grense for å utløse gaveforsterkning settes til 500 000 kroner.

14. juni 2007